

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури і мистецтв
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії

Затверджено

На засіданні кафедри бібліотекознавства і бібліографії Львівського національного університету імені Івана Франка (протокол № 11 від 25 червня 2020 р.)

Зав. кафедри бібліотекознавства і бібліографії, доц. Демчук Н. Р.

Силабус з навчальної дисципліни
«Реферування», що викладається в межах ОПП (ОПН) першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Львів 2020 р.

**Силабус курсу “Реферування”
2020/2021 навчального року**

Назва курсу	Реферування
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра бібліотекознавства і бібліографії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 “Культура і мистецтво”, 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”
Викладачі курсу	Олексів Ілона Володимирівна, кандидат історичних наук, доцент кафедри бібліотекознавства і бібліографії (лекції); Пугач Любов Юріївна, старший викладач кафедри бібліотекознавства і бібліографії (практичні заняття)
Контактна інформація викладачів	ilonao@ukr.net ljubov.pugach@gmail.com
Консультації по курсу відбуваються	щосереди 17.00 – 18.00 год. (вул. Валова, 18, ауд. 29) Також можливі он-лайн консультації. Для цього слід писати на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Реферування» має безпосереднє відношення до вивчення і систематизації інформації – національного ресурсу, збереження, розвитку і раціональне використання якого є проблемою державного значення. Зміст курсу передбачає систематичний виклад головних особливостей сучасної української та іноземної реферативної літератури, а також поступове оволодіння способами врахування згаданих особливостей при виконанні згортання першоджерела і створення вторинного документа. Курс пов’язаний із циклом інших теоретичних та практичних дисциплін інформаційно-бібліотекознавчого спрямування.
Коротка анотація курсу	Дисципліна “Реферування” є нормативною дисципліною зі спеціальності 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа” для освітньої програми першого (бакалаврського) рівня освіти, яка викладається в 7 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою курсу є створення теоретичної бази, необхідної для подальшого удосконалення фахової компетенції майбутніх інформаційних працівників, зокрема, навичок і умінь практичної реферативної діяльності у галузі аналітико-синтетичного опрацювання наукової літератури українською мовою, а також формуванні фахових знань спеціаліста, які полягають в умінні виконувати згортання тексту, з використанням різних методів реферування, а також формування знань про становлення реферативної справи в Україні та світі, створення Національної системи реферування з урахуванням новітніх досліджень у цій галузі, а також практики її прикладного застосування.
Література для вивчення дисципліни	Основна література 1. Закон України «Про науково-технічну інформацію» Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1993. – № 33. – С. 345

2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» Відомості Верховної Ради (ВВР). – 1992. – № 12. – С.165.
3. ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види. Терміни та визначення. Чинний від 1996–01–01. – К., 1995. – 29 с.
4. ДСТУ 3578-97. Документація. Формат для обміну бібліографічними даними на магнітних носіях / Л. Бабко (розроб.). Вид. офіційне. – К. : Держстандарт України, – 1997. – 15 с.
5. Аналітико-синтетична обробка документів : підруч. для студ. Ін.-тів культури / Е. Т. Карачинська, Є. А. Медведєва, В. К. Удалова, Л. Г. Хромченко ; Харк. держ. Ін.-т культури. – Х., 1996. – 257 с.
6. Бірбаєр В., Котенко Л. До концепції вітчизняної системи реферування та видання реферативної інформації / В. Бірбаєр, Л. Котенко // Вісник Книжкової палати. – 1998. – № 3. – С. 25–26.
7. Блюменау Д. И. Информационный анализ: синтез для формирования вторичного потока документов / Д. И. Блюменау. – СПб : Профессия, – 2002. – 235 с.
8. Варенко В. М. Референтна справа / В.М. Варенко. – К. : Кондор, 2008. – 212 с.
9. Варенко В. М., Горбунова О. В. Референтна справа : навч. посіб. / В. М. Варенко, О. В. Горбунова. – К. : Видництво «Центр учбової літератури», 2016. – 196 с.
10. Воловенко Т. Реферативна база даних як інформаційний ресурс бібліотеки / Тамара Воловенко // Бібліотечний вісник. – 2015. – № 4. – С. 3–7.
11. Горбаченко Т. Г. Аналітико-синтетична переробка документної інформації / Т. Г. Горбаченко. – К. : Університет "Україна", 2008. – 312 с.
12. Горовий В. Основні тенденції розвитку соціальних інформаційних баз в Україні / В. Горовий // Бібліотечний вісник. – 2005. – № 5. – С. 3–7.
13. Діяльність бібліотек вищих навчальних закладів III–IV рівнів акредитації педагогічного та інженерно-педагогічного профілів України у 2006 р. : інформ.-аналіт. огляд / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [уклад. Т. Е. Кучеря ; наук. ред. П. І. Рогова]. – К. : Четверта хвиля, 2007. – 76 с.
14. Діяльність бібліотек обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти у 2005–2006 рр.: інформ.-аналіт. огляд / Уклад. В. П. Здановська, наук. ред. П. І. Рогова. – К. : ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського. 2007. – 65 с.
15. Дубровіна Л.А. Національна архівна інформаційна система України "Архівна та рукописна україніка" / // Актуальні проблеми сучасного джерелознавства : Матеріали укр.-рос. наук. семінару. – К. ; С.Пб., 1999. С. 81–86.
16. Зайченко Н., Сорока М. Український реферативний журнал (методологічні та практичні засади розробки і створення) / Н. Зайченко, М. Сорока // Бібліотечний вісник. – 1999. – № 1. – С. 10–12.
17. Зайченко Н. Реферативні ресурси – інформаційний продукт сучасної наукової бібліотеки / Н. Зайченко // Бібліотечний вісник. – 2005. – № 1. – С. 28–35.
18. Зайченко Н.Я. Стан та перспективи розвитку системи кооперативного реферування в Україні / Н.Я. Зайченко // Наук. пр. Нац. Б-ки України ім. В. І. Вернадського. – 2001. – Вип. 6. – С. 255–262.

19. Карпенко О. О. Аналітико-синтетична переробка документної інформації: бібліографічний опис : навч. посіб. / О. О. Карпенко/ – Харків : ХАІ, 2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.khai.edu/download/karpenko_aspdi.pdf. – Назва з екрана
20. Корнілова Є. Корпоративні технології у наукових бібліотеках / Є. Корнілова // Бібліотечний вісник. – 2007. – № 4. – С. 7–12.
21. Костенко Л.Й. Мережні інформаційні ресурси Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов // НТІ. – 2000. – № 3. – С. 41–44.
22. Коханова І. Реферування документів як затребувана сфера інформаційної діяльності / І. Коханова // Вісник книжкової палати: науково-практичний журнал. – 2009. – № 2. – С. 31–32.
23. Кубах А.І. Рекомендації до підготовки рефератів / А.І. Кубах. – Харків : ХНАМГ, 2007. – 16 с.
24. Кушнарєнко Н. М., Удалова В. К. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. – К. : Знання, 2006. – 334 с.
25. Лазарєнко О. В. Моделювання процесу узагальнення в системі автоматичного реферування : посібник / О. В. Лазарєнко. – Харків : Вид-во НАУ, 2007. – 72 с.
26. Лутовинаова В.І. Реферування як процес мікроаналітичного згортання інформації : практ. посіб. / В. І. Лутовинаова ; наук. ред. Г. М. Швецова-Водка ; АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. – К. : Четверта хвиля, 2007. – 72 с.
27. Національна електронна бібліотека України: проектні рішення, інформаційні ресурси, вхідні формати / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад. А. О. Чекмарьов, М. Б. Сорока ; ред. М. М. Єрмошенко. – К., 2000. – 17 с.
28. Парафійник Н. І. Документно-інформаційні комунікації : навч. посіб. / Н. І. Парафійник. – Харків : «ХАІ», 2010. – 57 с.
29. Петров В. В. Український реферативний журнал "Джерело" – кроки розвитку / В. В. Петров, О. С. Онищенко, А. А. Крючин, О. І. Бондарєва, Р. І. Крючина // НТІ. 2001. – № 1–2. – С. 24–28.
30. Рабаданова Л.В. Реферативна діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського як засіб розвитку наукової комунікації /Л. В. Рабаданова. – Режим доступу: [.http://lib.iitta.gov.ua/166133/1/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf](http://lib.iitta.gov.ua/166133/1/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf)
31. Рогаченко Т. Про шляхи оптимізації реферування економічної інформації / Т. Рогаченко // Вісник Книжкової палати. – № 6. – С. 8–9.
32. Самойленко Т. Реферат и аннотация / Т. Самойленко // Секретарь-референт. – 2005. – № 3. – С. 40–41.
33. Сілкова Г. Інформаційно-аналітичні дослідження в структурі інформаційних ресурсів / Г. Сілкова // Вісник Книжкової палати. – 2001. – № 2. – С. 14–15.
34. Сорока М. Б. Автоматизована технологія підготовки та випуску Українського реферативного журналу "Джерело" / М. Б.

Сорока // Наукові праці Наукової бібліотеки імені В.І.Вернадського. – К. : НБУВ, 2000. – Вип. 5. – С. 288–295.

35. Сорока М. Б. Загальнодержавна реферативна база даних "Україніка наукова" як ядро Національної системи реферування / М. Б. Сорока // НТИ. – 2000. – № 3. – С. 58–62.

36. Сорока М. Б. Інформаційне забезпечення науки в Україні (90–і рр. ХХ ст.). Створення національної системи реферативної інформації / М. Б. Сорока // Вісник Книжкової палати. – 2000. – № 8. – С. 20–25.

37. Сорока М. Б. Інформаційне забезпечення науки в Україні (90–і рр. ХХ ст.). Створення національної системи реферативної інформації (Закінчення) / М. Б. Сорока // Вісник Книжкової палати. – 2000. – № 9. – С. 20–22.

38. Сорока М. Б. Реферативна база даних "Україніка наукова" в інформаційному забезпеченні науки та техніки / М. Б. Сорока // Реєстрація, зберігання і обробки даних. 2000. – № 4. – С. 91–95.

39. Сорока М. Система реферування українських наукових видань (основні концептуальні положення) / М. Б. Сорока // Бібліотечний вісник. – 1999. – № 3. – С. 5–7.

40. Сорока М. Б. Украинская модель системы реферирования научной литературы / М. Б. Сорока // Библиотеки национальных академий наук: Проблемы функционирования, тенденции развития : науч.-практ. и теорет. сб. / Редкол.: А. С. Онищенко и др. – К. : НБУВ, 2000. – Вып. 1. – С. 97–103.

41. Сорока М. Б. Національна система реферування української наукової літератури / М. Б. Сорока ; НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. – К. : НБУВ, 2002. – 209 с.

42. Ступак В. Науково-аналітична діяльність у галузі суспільних наук в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку / В. Ступак // Вісник Книжкової палати. – 2000. – № 1. – С. 21–24.

43. Теленик С. Пошук і реферування в системі електронного документообігу / Теленик Амонс О., Шкабура О., Подригайло Н. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://it-visnyk.kpi.ua/wp-content/uploads/2011/03/51_31.pdf. – Назва з екрана

44. "Україніка наукова" Загальнодержавна реферативна база даних / НАН України; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; уклад.: М. Б. Сорока, А. О. Чекмарьов, Л. Й. Костенко. – К., 2000. – 19 с.

45. Хурманець Г. Реферативна інформація в інформаційному забезпеченні аграрної науки і виробництва / Г. Хурманець // Вісник Книжкової палати. – 2001. – № 2. – С. 15–16.

46. Черный А. И. Подготовка баз данных и информационных изданий по естественным и техническим наукам: современный взгляд и перспективы / А. И. Черный // Междунар. форум по информ. – 2000 – 25. – № 2. – С. 3–12.

47. Черный А. И. 45 лет Реферативному журналу ВИНТИ: период становления (1952–1963 гг.) / А. И. Черный // НТИ. – Сер.1. – 1999. – № 6. – С. 1–8.

48. Циганенко В. Реферування як шлях розвитку дослідницької компетенції іноземних студентів-фармацевтів. – Режим доступу: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/iii-international-scientific-and-practical-internet-conference-foreign-language-in-professional-training-of-specialists-issues-and-strategies/section->

	<p>3/8897–referuvannya–yak–shlyakh–rozvytku–doslidnytskoyi–kompetentsiyi–inozemnykh–studentiv–farmatsevtiv (дата звернення 20.02.2019). – Назва з екрана.</p> <p>49. Швецова-Водка Г.М. Типологія документа : навч. посіб. для студ. ін-тів культури / Г. М. Швецова-Водка. – К. : Кн. палата України, 1998. – 78 с.</p> <p>50. Marecka M. Jak napisać tekst, który trzyma się kupy: o strukturze w tekstach akademickich /Marta Marecka. – Режим доступу: https://martamareckapisze.pl/jak-napisac-tekst-ktory-trzyma-sie-kupy-czyli-o-strukturze-w-tekstach-akademickich . – Назва з екрана.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	64 години аудиторних занять, із них – 32 години лекцій, 32 години практичних занять і 26 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні теоретичні відомості про реферативну справу; – історію виникнення і формування реферативної системи в Україні і світі; – видову характеристику реферативно-інформаційних видань та ресурсів (реферативний журнал, реферативний збірник, експрес-інформація, інформаційний листок, реферативна база даних); – найважливіші поняття та терміни, що стосуються основних напрямів інформаційно-аналітичної діяльності загалом і реферування зокрема; – методи аналітико-синтетичного опрацювання текстів як бібліографічний опис, анотування, реферування; принципи різних методів реферування; – структуру бібліографічного посилання, анотації та реферату; – стан реферативних ресурсів в Україні та за кордоном. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ефективно застосовувати набуті знання з методики реферування; – згортати текст різних видів документів з використанням методів реферування; – виконувати письмовий реферативний виклад першоджерела; – писати реферати відповідно до вимог міжнародних стандартів; – оперувати належним словниковим запасом: а) кліше у галузі науково-технічних рефератів-резюме, б) використовувати полісемію в) конектори та іншими текстоутворюючі елементи та композиційні засоби; – розрізняти види реферативних видань; – подати реферативну інформацію у зручній формі (дайджест, довідка, резюме, реферат); – працювати з науково-методичними посібниками та інтернет-сайтами з реферування.
Ключові слова	Реферативна база даних, згортання тексту, квазі-реферування, реферативна періодика, реферат-резюме, експрес-інформація, реферативні системи і служби, дайджест, довідка, резюме, реферат.
Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем

<p>Теми</p>	<p>Тема 1. Теоретичні засади реферування документів: поняття первинних і вторинних документів; реферат як вторинний науково-інформаційний документ; функції реферативних видань.</p> <p>Тема 2. Основні етапи розвитку реферування як концептуально нового процесу створення основних галузевих інформаційних ресурсів.</p> <p>Тема 3. Реферат: типи, види, структура; правила оформлення наукового реферату.</p> <p>Тема 4. Методика реферування. Поаспектний аналіз документа під час реферування. Особливості підготовки рефератів окремих видів наукових документів .</p> <p>Тема 5. Вторинні наукові тексти: процес формування. Особливості реферативного тексту.</p> <p>Тема 6. Мова реферування: лінгвостилістичні і граматичні характеристики реферування. Основні обороти, що використовуються при реферуванні. Слова і кліше для реферування.</p> <p>Тема 7. Міжнародні реферативні інформаційні системи</p> <p>Тема 8. Реферативна функція Книжкової палати України ім. І. Федорова,</p> <p>Тема 9. Місце і роль національних реферативних ресурсів в інформаційній сфері України та світу.</p> <p>Тема 10. Реферативні видання: загальна характеристика.</p> <p>Тема 11. Концепція системи реферування української наукової літератури.</p> <p>Тема 12. Діяльність Відділу наукового формування національних реферативних ресурсів Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.</p> <p>Тема 13. Національні реферативні ресурси в інфосфері України та світу.</p> <p>Тема 14. Автоматичне реферування; теоретичні аспекти міжфразового аналізу; міжфразові зв'язки; синтаксична міжфразова одиниця ; конектори та псевдоконектори.</p> <p>Тема 15. Наукометричні бази даних: огляд і характеристика.</p> <p>Тема 16. Архітектура Національної системи реферування української наукової літератури.</p> <p>Детальніше – у формі СХЕМИ КУРСУ</p>
<p>Підсумковий контроль, форма</p>	<p>Іспит наприкінці семестру, Усний</p> <p>Питання до іспиту:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «первинних» та «вторинних» документів. 2. Основні критерії класифікації рефератів. 3. Види реферативних видань. 4. Виникнення та розвиток реферативної періодики. 5. Проблематика досліджень теорії й методики реферування в 30-40-х рр. ХХ ст. 6. Розвиток реферування в Україні. 7. Видові та типологічні особливості УРЖ «Джерело». 8. Лінгвостилістичні і граматичні характеристики реферування. 9. Етапи написання реферату. 10. Особливості реферування різних документів. 11. Реферативний текст як жанр наукового стилю. 12. Лексичне, морфологічне та стилістичне оформлення реферативного тексту.

	<ol style="list-style-type: none"> 13. Основні особливості світових реферативних інформаційних систем. 14. Наукометричні бази даних: загальна характеристика. 15. Структура і функції Книжкової палати. 16. Основні напрямки наукової діяльності Книжкової палати. 17. Завдання і обов'язки секретаря. 18. Види професійної діяльності секретаря-референта. 19. Репертуар сучасних українських реферативних журналів. 20. Структура і змістовне наповнення УРЖ «Джерело». 21. Поняття та основні функції загальнодержавної реферативної БД. 22. Характеристика організаційного процесу обробки українського потоку наукової літератури. 23. Короткий опис класифікаційного ряду Рубрикатора. 24. Лінгвістичне забезпечення БД "Україніка наукова". 25. Можливості загальнодержавної реферативної БД "Україніка наукова». 26. Поняття реферативного перекладу, його завдання і мета. 27. Дослідження А.А.Вейзе з теорії реферативного перекладу. 28. Лексичні труднощі перекладу: загальна характеристика. 29. Проблема вживання запозичених слів, калькування під час реферативного перекладу. 30. Автоматизоване реферування: методи та напрямки дослідження. 31. Проблеми автоматизованого реферування. 32. Автоматизоване виявлення абревіатур та автоматизований контроль за їхнім введенням. 33. Автоматичне редагування тексту на морфологічному рівні. 34. Квазі-реферування: історія, особливості, основні методи. 35. Розкрити суть формалізованого екстрагування. 36. Ключовий науково-інформаційний принцип формування потоку реферативних ресурсів. 37. Критерії відбору інформації для аналітико-синтетичної обробки, в національній системі реферування. 38. Форми подання матеріалів у національній системі реферування: засади, вимоги. 39. Стан представлення публікацій українських вчених, українських наукових журналів в БД ISI. 40. Поняття вторинних наукових текстів. 41. Проблематика вторинних текстів. 42. Написання тез і конспектів. 43. Рецензія як вид вторинного тексту. 44. Характеристика реферату-огляду. 45. Характеристика інформаційного дайджесту. 46. Характеристика експрес-інфоомації.
Пререквізити	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з інформатики, ділової української мови, стилістики української мови, з функціонування референтних українських та світових систем, служб, достатніх для розуміння процесу згортання інформації різного виду з метою створення вторинних документів. термінологічного апарату курсу реферування.</p>
Навчальні методи та техніки, які будуть	<p>Презентаційні лекції, підготовка та представлення студентами доповідей, дискусія, навчальні реферати статей з галузі книгознавства, бібліотекознавства, бібліографії, архівної та</p>

використовуватися під час викладання курсу	інформаційної справи.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за таким співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 30 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30; • контрольні (модульні) роботи: 10 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10; • самостійна письмова робота на задану тему: 10 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 10. <p>Іспит – 50 балів. Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (повідомлення, доповідь з окресленого питання). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної не доброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передавання третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на практичних заняттях, за контрольні (модульні) роботи, самостійну письмову роботу та (за необхідності) підсумкове опитування (колоквіум). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.